

## Hieraciumok a Pareng és Retyezát hegységekből

### Hieracien aus den Gebirgen Pareng und Retyezát (Siebenbürgen)

Irta: *Vajda L.*

Tab. XLVII.

1938. év július második felében Kárpáti Zoltán és Papp József barátaimmal a román megszállás alatt levő hunyadmegyei Pareng és Retyezát hegységekben botanikai tanulmányúton voltam. Mivel ez a terület Hieracium-okban nagyon gazdag, ezért ezeknek a gyűjtésére és megfigyelésére különösen gondoltam. Bár a jelzett területet egész sor botanikus kutatta már, gazdag növényvilága még mindig nincsen teljesen felkutatva. Gyűjtéseink egyéb eredményeiről Kárpáti Zoltán dr. már más helyen beszámolt. Hieracium gyűjtésemet Kováts Ferenc dr. egyetemi tanár úr volt szíves feldolgozni. Ezek a következők:

1. **Hieracium Pilosella L.**  
*ssp. angustissimum NP.* mons Pareng.
2. **Hieracium Auricula Lam. et DC.**  
*ssp. Auricula NP.* a. genuinum NP. 2. subpilosum NP. — Petrozsény, 2a) 4. acuriusculum NP. — mons Pareng.
3. **Hieracium aurantiacum L.**  
*ssp. aurantiacum NP.* 1. longipilum NP. lusus pumilum Schur. — Retyezát: Gura Zlata 1300 m. 3a) 6. dilutipilum Z. a. pilosius Z. — Retyezát: in valle Lepusnik, in pratis Pareng.
4. *ssp. chrysophorum Z.* — mons Pareng.
5. *ssp. Hinterhuberi (Sch. — Bip.) Z. b. subglandulosum Käser.* — m. Pareng.
6. **Hieracium stoloniflorum W. et K.**  
*ssp. eu-stoloniflorum Z.* — 2. stenophyllum NP. — Retyezát: Gura Zlata. 6a) 3. calvescens. — Retyezát: Gura Zlata. 6b) 4. parviceps Vajda et Kováts. Simile formae. 3. sed involucra tantum 8 mm longa, griseotomentosa, uti pedunculi. — mons Pareng.

7. **Hieracium fuscum Vill.**

*ssp. atropurpureum NP.* — Retyezát: Gura Zlata.

8. *ssp. chrysophanum Z. b. minoriceps Z.* — mons Pareng.9. **Hieracium pratense Tausch.**

*ssp. eu-silvicolium Z.* — Relyezát: Gura Zlata 1300 m.

10. **Hieracium Guthnickianum Heg. et Heer.**

*nova ssp. Corvini Vajda et Kováts.* Tota planta moderato-dense glandulosa, pilosa (4—5 mm) et diversimode floccosa. Caulis erectus cca 30 (33) cm longus, sat grassus, compressibilis, striatus, in summitate modice et in medietate sparsim obscure pilosus (pili cum postamentis crassis), subtus usque ad basim sat dense albopilosus, ubique plm. moderate glandulosus, supra vix dense, deinde moderatius, circa basin sparsim floccosus, 4 foliis (2 inferiora anguste lanceolata, tertium lineare, quartum reductum) obsitus. Inflorescentia laxe umbellata, pluribus longis et angustis bracteis nisa, determinata; numerus involucrorum plus quam viginti, rami plm. decem, caulem superantes, aggregati, apicem versus ramulosi, sparsim pilosi et glandulosi, haud modice floccosi, usque griseotomentosi, pedunculi modice pilosi, glandulosi et griseotomentosi, involucra sat dense pilosa, modice parviglandulosa et sparsim floccosa. Squamae 6 mm longae, latiusculae, obtusiusculae, nigrae, marginatae et ad apicem barbatae. Flores exteriores late purpureostriati, inferiores cum acuminibus purpureis; styli flavi. Folia basalia exteriora spathulato-lanceolata, obtuso-rotundata, inferiora lanceolata, angustiora, acutiuscula et acuta, omnia 6—7 cm longa, basin versus manifeste quasi in pedunculo lata coarctata, paulum rigide (sed non setose), supra modico-dense, subtus sparsim vix modice albopilosa, in toto margine *et subtus etiam in nervo et circa marginem* sparsim moderate glandulosa, supra circa nervum sparsim, subtus sparsim moderate floccosa. Folia caulina similiter pilosa sed densius glandulosa et floccosa. Bractae umbellae et pediculorum dilutae, albotomentosae, dense pilosae et glandulosae.

Crescit in abietibus montium Retyezát in comitatu Hunyad in Transylvania meridionali, supra Gura Zlata circa 1300 m s. m.

Legit L. Vajda die 28. VII. 1938 (Exemplar unicum).

De Matthia Corvino illustrissimo rege Hungariae, clarissima prole comitatus Hunyad, ubi haec planta gignitur, parte Transylvaniae cum maximo omnium Hungarorum gaudio recuperata denominata. (Tab. XLVII. 1.)

11. *nova ssp. roxolaniforme Vajda et Kováts.* Affine *ssp. Roxolano* (AGŚ XII. 1. 246—247), sed differt caule 2—3 foliis obsito, supra dilute, in summitate valde dense, deinde usque ad medie-

tatem moderate (pili cum postamentis nigris), in media parte iterum densius piloso (pili in superiore medietate plane extensi), in inferiore tertia parte valde dense et molliter albo-sericoso, supra moderate, mox disperse singillatim glanduloso, in summa parte albotomentoso, mox usque ad mediam partem diminute floccoso, pedunculis moderate et dilute pilosis, moderate glandulosis et griseotomentosis, involucris dense et longe (3—4 mm) et obscure pilosis, fere dense parum et nigroglandulosis, supra moderate et infra dense floccosis, marginibus squamarum effloccosis, floribus exterioribus cum apicibus rubris vel rubrostriatis usque purpureis, inferioribus obscure luteis, squamis 7 mm longis obscuris, interioribus latiusculis cum latis et viridibus marginibus et foliis omnibus eglandulosis.

Legit L. Vajda in pratis subalpinis montis Pareng prope Petrozsény in comitatu Hunyad, in Transylvania, die 20. VII. 1938.

12. **Hieracium murorum** L.

*ssp. perlobatum* Lengyel et Z. c. Jigodinum Nyárády et Z. a. normale Nyárády et Z. — Retyezát Gura Zlata.

13. *ssp. pseudosericellipes* Z. a. genuinum Z. — Retyezát: Gura Zlata.

14. *ssp. semisilvaticum* Z. a. genuinum Z. 3. breviglandulum Z. 1. glabratum Z. — Retyezát: Gura Zlata.

15. **Hieracium bifidum** Kit.

*ssp. auroluteum* Degen et Z. 3. glabrifolium Vajda et Kováts. Foliis basalibus in superiore latere epilosis, scapis foliorum tantum modice pilosis. An forma microcephala. — Lacus Zenoga, Retyezát.

16. *ssp. caesiiflorum* (Almq.) Z. a. genuinum Z. lusus Pacheri Sch. — Bip. Gura Zlata, Retyezát.

17. *ssp. senile* (A. Kern.) Z. b. glabrescens Z. 2. immaculatum Z. — Lacus Zenoga, Retyezát.

18. **Hieracium caesium** Fr.

*ssp. caesiopsis* Z. a. genuinum Z. 3. pilosius Z. Lacus Zenoga, Retyezát.

19. *ssp. eu-caesium* Z. a. genuinum Z. — Vallis Zsijec, Petrozsény. 19a) b. molybdobes Dst. — Vallis Szurduk, Petrozsény.

20. **Hieracium levicaule** Jord.

*ssp. calcigenum* (Rehm.) Z. — Gura Zlata, Retyezát.

21. *ssp. serratilanceum* Z. a. genuinum Z. 1. verum Z. et 2. brevidentatum Z. Gura Zlata, Retyezát. — 2. brevidentatum Z. — Vallis Szurduk et mons Pareng, Petrozsény.

22. **Hieracium Transsilvanicum** Heuff.

*ssp. eutranssilvanicum* Z. a. normale Z. 4. floccosum Vajda et

Kováts. — Involucris manifeste floccosis, squamis per microflocca parum barbatis. — Gura Zlata, Retyezát.

23. **Hieracium praecurrens Vukot.**  
*ssp. eu-praecurrens* Z. a. genuinum Z. 2. dentellatum Z. — Gura Zlata, Retyezát.
24. *ssp. hypopellitum Nyárády et Z.* — Gura Zlata, Retyezát. — forma microcephala. — In valle Lepusnik, Retyezát.
25. *ssp. trachysetum (Borb.) Z.* a. genuinum Z. — Gura Zlata, Retyezát. — c. floccosum Vajda et Kováts. — Involucris tantum 2—3, foliis caulinis minus longe acuminatis, squamis plm. latiusculis cum marginibus dense floccosis et acuminibus barbatis. — Gura Zlata, Retyezát.
26. **Hieracium Jablonicense Wolosz.**  
*ssp. eu-Jablonicense* Z. — Gura Zlata, Retyezát.
27. *ssp. macrophyllobasis Prodan et Z.* — Gura Zlata, Retyezát.
28. **Hieracium pseudobifidum Schur.**  
*ssp. bifidiflorum Degen et Z.* a. normale Z. 2. ovatolanceolatum Nyárády et Z. — Gura Zlata, Retyezát 1500 m.
29. *ssp. diversifloccum Degen et Z.* b. pseudocaespitiferum Nyárády et Z. — Gura Zlata, Retyezát.
30. *ssp. epiprasinum Z.* a. genuinum Z. 1. normale Z. 1. verum Z. — Gura Zlata, 1500 m. Retyezát.
31. *ssp. eu-pseudobifidum Z.* a. genuinum Z. — Gura Zlata, 1300 m. Retyezát, vallis Zsijec, Petrozsény.
32. *ssp. eu-Trebevicianum Z.* a. genuinum Z. b. grandifrons Nyárády et Z. Gura Zlata, Retyezát.
33. *ssp. Fogarasinum Degen et Z.* b. glandulosius Vajda et Kováts. Pedunculis dense glandulosis et singulatim pilosis, squamis sat dense glandulosis et sparsim modice pilosis. — Gura Zlata, Retyezát.
34. *ssp. glaucinoides Z.* 4. Bucuranum Nyárády et Z. — Gura Zlata, 1300 m. Retyezát.
35. *ssp. pleiophylloides Z.* — Gura Zlata, Retyezát.
36. *ssp. stenolepioides Z.* b. Schilleri Z. — Gura Zlata 1300 m. Retyezát.
37. *ssp. subintegerrimum Z.* — Gura Zlata, Retyezát.
38. *ssp. subpleiophyllum Z.* — Gura Zlata 1300 m. Retyezát.
39. **Hieracium caesiogenum Wolosz. et Z.**  
*ssp. eu-caesiogenum Z.* b. Gurae-Zlatae Vajda et Kováts. — Omnibus foliis tantum paucidenticulatis, ramis tantum 3—4. — Gura Zlata, Retyezát.
40. **Hieracium alpinum L.**  
*ssp. eu-alpinum Z.* a. genuinum Koch. 1. normale Z. a. vulgare

- Tausch. 2. subpilosum Z. — Mons Pareng, Petrozsény. 40a) b. pumilum Hoppe. 1. normale Z. a. eupumilum Z. 1. verum Z. — Lacus Zenoga 2000 m. Retyezát.
41. *ssp. eu-apiculatum* Z. b. valdedentatum G. Schn. — Lacus Zenoga 2000 m. Retyezát.
42. *ssp. gymnogenum* Z. b. calvifolium Z. 2. laticeps Nyárády et Z. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
43. *ssp. melanocephalum (Tausch)* Z. a. genuinum Z. 2. sericeum G. Schn. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
44. **Hieracium nigrescens Willd.**  
*ssp. brachytrichellum* Z. a. genuinum Z. 1. normale Z. (transitus ad 2. brevidentatum Z.). — Lacus Zenoga 2000 m. Retyezát. — 44a) 2. minoriceps Nyárády et Z. — Ibidem.
45. *ssp. chrysostyloides* Z. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
46. *ssp. Csereianum (Baumg.)* Z. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
47. *ssp. eu-decipiens* Z. a. genuinum Z. 6. minoriceps Z. — Lacus Zenoga 2000 m. Retyezát.
48. *ssp. eu-nigrescens* Z. c. Austrotranssilvanicum Z. — Lacus Zenoga 2000 m. Retyezát.
49. *ssp. gymnogeniforme* Z. 1. verum Z. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát. — 49a) 2. minoriceps Z. — Ibidem.
50. *ssp. Mlinicae Hruby et Z.* 2. uniflorum Vajda et Kováts. Caulis tantum 10—15 cm longus, plurimum uniflorus. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
51. *ssp. parci glanduliforme Pawl. et Z.* 2. robustum Vajda et Kováts. Caulis usque 30 cm longus, crassus, involucria 5. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
52. *ssp. stellulatum* Z. c. Orientale Vajda et Kováts. Planta longior quam 3 dm (usque 37 cm). superius usque ad mediétatem caulis singulatim glandulosa. Involucrum valde dilute pilosum, squamae valde acutae, folia minus pilosa, caulina tantum 1—2, inferius saepe usque incisodentatum. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
53. **Hieracium atratum Fr.**  
*ssp. atrellum* Z. a. genuinum Z. 1. verum et 2. calvescens Z. — Lacus Zenoga 2000 m. Retyezát.
54. *ssp. eu.-subnigrescens* Z. d. Gropicae Nyárády et Z. — Lacus Zenoga 2000 m. Retyezát.
55. **Hieracium Rohacsense Kit.**  
*ssp. eu-bifidellum* Z. a. genuinum Z. a. normale Z. — Lacus Zenoga 2000 m. Retyezát.
56. *ssp. eu-subsenile* Z. a. genuinum Z. 2. subacutum Z. — Ibidem.
57. *ssp. semiatratum* Z. b. macrocephalum Z. — Ibidem.

58. **Hieracium Fritzei F. Sch.**

*nova ssp. pinetophiloides Vajda et Kováts.* Caulis 15—25 cm longus, unacum pedunculis usque dense et longissime (—7 mm) albosericeopilosus, rami 2—4, involucria 2—4, microglandulosus, supra dense, usque ad basin minute floccosus. Pedunculi dense floccosi et pilosi, parum sparsim microglandulosi. Pili pedunculorum et superioris medietatis caulis partim cum obscuris postamentis. Involucrum 12—14 mm longum, ovale, moderate squamosum. Squamae latiusculae, acutiusculae, obscure virides, moderate et disperse floccosae. Styli brunni. Folia basalia similia foliis *ssp. pinetophili*, exteriora spathulata et latelanceolata, interiora angustelanceolata et elongata, in scapos latissimos longe angustata, in ambobus lateribus disperse (nervus et scapus) et dense pilosa, mucronate sinuosa, multis et parvis dentibus. Folia caulina 4—5, infimum simile foliis basalibus, superiora angustate sessilia, dentellata (suprenum) et edentata, omnia effloccosa; longe pilosa et sat dense microglandulosa.

Legit L. Vajda in rupibus circa lacum Zenoga in altitudine 2000 m. montium Retyezát, in comitatu Hunyad, in Transylvania.

59. *ssp. pseudopersonatum (G. Schn.) Z.* a normale Z. 1. verum Z., b. Rostokanum Z. et c. giganticeps Z. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
60. *ssp. spathulifrons (Borb.) Z.* b. pseudospathulifrons Z. — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
61. *ssp. Stanisorae Jávorka et Z.* — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
62. **Hieracium scitulum Wolosz.**  
*ssp. amoenoschistum Nyárády et Z.* — Lac. Zenoga 2000 m. Retyezát.
63. **Hieracium levigatum Willd.**  
*ssp. Knafii (Celak.) Z. k. angustifolium Behr et Z.* — Vallis Zsijec, Petrozsény, com. Hunyad.
64. **Hieracium umbellatum L.**  
*ssp. eu-umbellatum Z. m. monticola (Jord.) Sudre.* — Petrozsény, com. Hunyad.
65. **Hieracium sparsum Friv.**  
*ssp. Zanoagae (Pax) Jávorka.* a. genuinum Z. 1. nomophilum Z. a. normale Z. et 2. megalothyrsus Nyár. et Z. — Gura Api, Retyezát.
66. **Hieracium Retyezatense Degen et Z.**  
*ssp. sparsulum Degen et Z. Z. b. subsparsulum Vajda et Kováts.* Involucris magnis usque 12 mm longis, longe et dilute moderateque usque dense pilosis necnon disperse floccosis, foliis

immaculatis, folio caulino inferiore fere violiniformi cum scapo lato caulen amplectenti. Planta aliquantulum ad H. Djimilense vertens. — Gura Api, Retyezát.

67. *ssp. subatratiforme Neiceff et Z. 4.* Transylvaniae. Vajda et Kováts. Caulis usque 40 cm altus, gracilis, erectus, cum 4—6 involucris et 2—3 ramis, in summitate valde dense floccosus et singulatim glandulosus, usque ad basin moderato-dense pilosus (pili albi, in superiore medietate cum postamentis nigris) et sparsim usque (versus summitatem) dense floccosus. Folia lata, obtusa usque cum impositis et mucronatis acuminibus, extremum minus et latius, disperse et mucronate denticulata, longe in scapos angustata, in ambobus lateribus modice usque dense pilosa, in scapis fere villosa, circa nervum parcefloccosa, caulina 2—3, inferiora cum scapis brevibus usque ad formam scaporum angustata, foliis basalibus similia et similiter pilosa et floccosa, sed etiam longiora, superiora subito minora et angustiora, plm. epilosa et densius et dense floccosa, partim sinuose et paululum dentata. Involucrum rotundum 9—10 mm longum, obscurum. Squamae latiusculae usque latae, plm. obtusae usque acutiusculae, longe extentae calices superantes, sat dense longe obscureque pilosae, disperse usque moderate glandulosae et moderate floccosae cum marginibus effloccosis. Pedunculi albotomentosi, moderate pilosi et glandulosi. Styli luteoli. — Gura Api, Retyezát.

68. **Hieracium Djimilense (Boiss.) Z.**

*ssp. Balcanum (Uechtr.) Z. b.* septentrionale Vajda et Kováts. Foliis magnis pilosis, supremis tantum plm. epilosis, caulinis manifeste dentatis, omnibus plm. glaucis, involucris densissime pedunculisque tantum sat dense glandulosis, caule in superiore tertia parte floccoso. Gura Zlata, Retyezát. (Tab. XLVII. 2.)

69. *ssp. Guertleri Nyárády et Z. b.* glandulosius Z. 2. Paradoxum Vajda et Kováts. Fere omnibus foliis caulinis etiam insuper brevissime sparsimque modice pilosis, et converso squamis fere epilosis usque parcepilosis. — In valle Lepusnik montium Retyezát.



1. *Hieracium Guthnickianum* Heg. et Heer nova ssp. *Corvini* Vajda et Kováts.
2. *Hieracium Djimilense* (Boiss) Z. ssp. *Balcanum* (Mechtr.) Z.  
b. *septentrionale* Vajda et Kováts.



Tab. XLVIII.



*Centaurea variegata* Lam. var. *adscendens* Bartl. f. *Wagneri* L. Vajda.